

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **Adalet Bakanı Bekir Bozdağ** tarafından Anayasanın 98'inci, İçtüzüğü'nün 96 ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Av. Abdullah Koç

HDP Ağrı Milletvekili

2021 Yıllık Ceza İstatistikleri Raporuna göre: Avrupa'da en fazla mahkûm Rusya ve Türkiye'de bulunuyor. Avrupa Konseyi'nin Lozan Üniversitesi tarafından hazırlanan 2021 Yıllık Ceza İstatistikleri hapisane ve mahkûm raporu yayınlandı. SPACE I Raporu olarak bilinen araştırma, cezaevi nüfusu, hapsedilme oranları, alınan cezalar, işlenen suçlar, personel sayısı, ölüm, intihar ve kaçış oranları gibi konularda 49 Avrupa ülkesindeki cezaevlerinden kapsamlı veriler sağladı. Bu verilerde Türkiye'nin en fazla hapisane nüfusu ve en fazla hapis cezası verilen ülkeler sırasında Rusya'nın ardından ikinci sırayı aldı. Araştırmada diğer önemli husus ise 2011 ile 2021 arasında Avrupa'da hapsedilme oranı yüzde 89 ile en fazla büyüyen tek ülkenin yine Türkiye olması idi.

31 Ocak 2021 itibariyle Avrupa Konseyi'ne üye 49 ülkede 1 milyon 414 bin 172 tutuklu bulunduğu belirtildi. Mahkûmların en fazla bulunduğu ülke Rusya olurken, (478 bin 714), ikinci Türkiye (272 bin 115) üçüncü ise Birleşik Krallık (87 bin 035) oldu. Hapse en fazla girilen ülkeler listesinde de ilk iki sıra değişmedi. İlk sırada bulunan Rusya'da 100 bin kişi başına 328 kişi mahkûm olurken, ikinci Türkiye'de bu sayı 325'te bulundu. Üçüncü sıradaki Gürcistan'da ise her 100 bin kişi başına mahkûm edilenlerin sayısı 232 oldu. Avrupa genelinde 100 bin kişi başına ortalama 102 kişi mahkûmiyet aldı.

Avrupa'da mahkûmiyet oranı en yüksek, cezaevleri en kalabalık ülke Türkiye, hapsedilme oranı en fazla Kıbrıs'ta düştü; Türkiye'de arttı. En düşük hapsedilme oranlarının görüldüğü ülkeler ise 100 bin kişide 41 mahkûmla İzlanda, 43 ile Finlandiya ve 50 ile Bosna-Hersek oldu. Ocak 2020 ile Ocak 2021 arasında, hapsedilme oranları en fazla düşen üye ülkeler ise Kıbrıs (yüzde-28.3), Karadağ (yüzde-24.4) ve Slovenya (yüzde-22.1) idi.

2011 ile 2021 arasında Avrupa'da hapsedilme oranlarının en fazla arttığı ülke ise yüzde 89,3 ile Türkiye oldu. Hapishanelerin haddinden fazla kalabalık olduğu ülkelerin başında 100 hücreye 119 mahkûm ile Romanya gelirken Balkan ülkesini Yunanistan (111) ve Kıbrıs (111) takip etti. İlk üç ülkeyi 100 kişilik kapasiteye 108 kişi yerleştirdiğini açıklayan Belçika ve Türkiye takip etti. Cezaevlerindeki mahkûmlara oranla en fazla personel bulunduran ülkelerin başında Türkiye (3.9), Gürcistan (2.9) ve Yunanistan (2.8) geldi.

Kıta genelinde cezaevlerinin toplam maliyeti 2020'de 31 milyar Euro oldu. Mahpus başına günlük maliyet ise ortalama günlük 186 Euro'ydu. Türkiye bu tutuklu ve hükümlü başına en az harcama yapan 6. ülke oldu.

Bu bağlamda;

1. 2021 Yıllık Ceza İstatistikleri Raporuna göre 49 Avrupa ülkesindeki cezaevlerinden Türkiye'nin en fazla hapisane nüfusu ve en fazla hapis cezası verilen ülkeler sırasında Rusya'nın ardından ikinci sırayı almasının sebebi nedir?
2. 2011 ile 2021 arasında Avrupa'da hapsedilme oranı yüzde 89 ile en fazla büyüyen tek ülkenin Türkiye olmasının gerekçesi nedir? Söz konusu hapsedilme oranının düşürülmesi amacıyla herhangi bir yasal düzenleme yapılacak mıdır?
3. Hapse en fazla girilen ülkeler listesinde ikinci sırada bulunan Türkiye'de 100 bin kişi başına 325'nin hapsedildiği bilinmekte midir? 2002/2021 yılları arasında hapse girme sayılarının yıllara ve cezaevlerine göre dağılımı ne kadardır?
4. Avrupa'da mahkûmiyet oranı en yüksek, hapsedilme oranının en fazla, cezaevleri en kalabalık ülkenin Türkiye olmasının nedeni nedir? Ülkede adalet mekanizmasının hakkaniyete uygun bir şekilde işlediğini düşünüyor musunuz?
5. Cezaevlerindeki mahkumlara oranla en fazla personel bulunduran ülkelerin başında Türkiye'nin gelmesi neye bağlıdır?
6. Avrupa kıtası genelinde mahpus başına günlük maliyete bakıldığında Türkiye'nin tutuklu ve hükümlü başına en az harcama yapan 6. ülke olmasının nedeni nedir? Mahpuslara yeterli iâşe verilmekte midir?